

Değerleme Hukukunun Dilleri

William Bert Craytor, SRA — Baş Editör

Vol. 1, Issue 2 · Fall 2026 · Published October 1, 2026

Version 1.1.0

DOI: 10.67330/ejz4v620

© 2026 William Bert Craytor. Published by Pacific Vista Net.

This is an open-access article distributed under the
terms of the Creative Commons Attribution 4.0 License.

Abstract. Yasaları otuz altı kaynak dilde yazılmış yargı bölgelerini kapsayan (her yargı bölgesi, yasalarının yazıldığı dil kapsamında bir kez sayılmıştır) ve kendisi de on iki dilde yayın yapan bir dergide yapılan değerlendirme hukuku araştırması, yazarın beklemediği bir sonuç ortaya çıkardı: araştırmaya dahil edilen yargı bölgeleri, coğrafi konumlarına göre değil, hukuki-dilbilimsel kökenlerine göre kümelennmiştir ve bölümün ortak kökenlere nitelik verdiği en az bir uyum, incelendiğinde bağımsız bir yakınsama olduğu ortaya çıkmıştır. Bu makale, çokdilli yöntemin ortaya koyduklarını ortaya koymakta, bir dilin hukuku sınırların ötesine taşınmasının dört yolunu ayırt etmekte ve bölümün karşılaştırmalı sentez taslağındaki bir noktayı düzeltmektedir.

Keywords: karşılaştırmalı hukuk, hukuk dili, OHADA, kamulaştırma, değerlendirme metodolojisi, hukuk aktarımları

1 Yöntemle ilgili bir hata

Bu makale, arama teknikleri üzerine bir not olarak başladı ve başka bir şeye dönüştü.

Konusu, farklı hukuk sistemlerinde ele alınan değerlendirme hukuku olup — özellikle zorunlu kamulaştırma: *kamulaştırma*, devletin özel mülkiyeti el koyması, Amerika Birleşik Devletleri’ndeki uygulamada “*eminent domain*” (veya “condemnation”) olarak adlandırılan kavram — ve bu hukukun yazıldığı ve yer aldığı diller.

Bu sayının “*Recent Court Decisions*” bölümünde yer alan karşılaştırmalı araştırmayı hazırlarken,¹ söz konusu bölüm, bir dizi yargı bölgesinde araştırmaya değer hiçbir materyal bulunmadığını bildirmişti. Bu rapor, test edildiği

¹The jurisdictional material summarized in this article is reported, with its sources and its verification status, in the *Recent Court Decisions* installments for South, Southeast and East Asia, Oceania, the Middle East and North Africa, Europe, and Sub-Saharan Africa

her durumda yanlıştı. Umman hakkında hiçbir şey bulunmadığı belirtilmişti; Arapça yapılan tek bir arama, 2023 tarihli bir kamulaştırma kanununu ortaya çıkardı; bu kanunda, kullanım hakkının elinden alınması nedeniyle tazminatın ayrı olarak ödenmesi gereken ayrı bir kayıp kategorisi olan başlığı yer alıyordu.² Türkiye yalnızca iki Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (“Strasbourg mahkemesi”) kararıyla temsil edildi;³ Türkçe yapılan bir arama, fiili kamulaştırma davasında değerlendirme tarihi ile ilgili Yargıtay kararlarını ortaya çıkardı; bu kararlar, incelenen en öğretici içtihatlar arasındadır.⁴ Yargıtay, Türkiye’nin medeni hukuk alanındaki en yüksek mahkemesidir; medeni hukuk sistemlerindeki temyiz mahkemeleri gibi, olgusal bulguları değil, hukuk hatalarını inceler. Değerleme tarihi, değerlendirme raporunun referans aldığı tarihtir ve fiili kamulaştırma, resmi bir süreç olmaksızın yapılan kamulaştırmadır — ABD hukukunda “tersine kamulaştırma” olarak adlandırılan durumdur. Tayvan, Japonya, Kore ve Endonezya, her biri ilgili yargı bölgesinin dilinde tek bir sorgu ile açılmıştır.

Buradan çıkarılacak ilk ders sıradan olsa da yine de belirtilmeye değer: İngilizce olarak yürütülen bir anket, İngilizce yayın yapmayan yargı bölgelerini yetersiz şekilde raporlayacaktır ve bunu *sessizce* yapacaktır; sonuçların yokluğu, kolayca hukukun yokluğu olarak yanlış yorumlanabilir.

İkinci dersin anlaşılması daha uzun sürdü ve bu makalenin konusu da budur. Anket çok dilli hale geldiğinde, yargı bölgeleri, bakanlığın dosyalama şekline göre gruplandırmayı bıraktı. Gruplandırmayı dile göre yaptılar — ve dilin ardında yatan hukuki kökenlere göre.

in this issue; material read in a language other than English is marked and linked to its original at the point of use in those installments. Footnote tags: [P] primary official text; [T] transcription; [C] practitioner commentary or press; † not verified against the primary text.

²Royal Decree 71/2023, the Law of Expropriation for Public Benefit (fair compensation; separate head for the period of deprivation of use on temporary seizure). Source — Qanoon.om, read in machine translation (Arabic): [P] <https://qanoon.om/p/2023/rd2023071/>

³*Sarıca and Dilaver v Turkey*, no. 11765/05, European Court of Human Rights, 27 May 2010 (structural problem of de facto expropriation; Article 46 indication; execution pending under standard supervision as of 1 September 2026 per the Committee of Ministers’ records, HUDOC-EXEC) [P]; *Foundation of the Sulumanastır Surp Kevork Armenian Church in Samatya and the Sahakyan Nunyan Armenian Cemetery and School v Türkiye* (dec.), no. 13768/18, Committee of the Second Section, adopted 16 December 2025, notified 22 January 2026. [P]

⁴Yargıtay 5. Hukuk Dairesi, 2020/4695 E., 2021/861 K., 3 February 2021 (valuation at the date the action is filed in *kamulaştırmasız el atma*; comparison under art. 11(1)(g) of Law No. 2942). *Stated from Turkish practitioner commentary reproducing the Chamber’s reasoning; the citation should be checked against the official report before reliance.* [C]† <https://www.kararmatik.com/yazdir-Kamulastirmasiz-El-Atma---Arsalara-Nasil-Deger-Bicilecegi.html>. The decision’s number, chamber, date and subject are confirmed in the Lexpera database (<https://www.lexpera.com.tr/ictihat/yargitay/5-hukuk-dairesi-e-2020-4695-k-2021-861-t-3-2-2021>, accessed 6 October 2026); its text there is behind a subscription, and the official Yargıtay and UYAP databases could not be reached from outside Türkiye.

2 Bir dilin hukuku yansıtmasının dört yolu

Bu mekanizmaları birbirinden ayırmak yararlıdır; zira bunların uygulayıcı ve araştırmacı için farklı sonuçları vardır.

2.1 Dava dili olarak

En basit örnek. Bir mahkeme, bir dilde savunmaları dinler ve kararını bu dilde verir; bu dili bilmeyen bir araştırmacı ise kararı okuyamaz. Bu, bölümün ilk olarak karşılaştığı engeldir ve genellikle tüm sorunun tek kaynağı olarak yanlışlıkla algılanan engeldir.

Bunun hangi durumlarda geçerli olmadığına da dikkat çekmek gerekir. Pakistan'ın yüksek mahkemeleri İngilizce dilinde yargılama yapmaktadır; Hindistan, Nijerya, Kenya ve Singapur'da da durum aynıdır. Bu yargı bölgeleri söz konusu olduğunda, bakanlığın daha önce bu konuda bir araştırma yapmamış olmasının dil açısından hiçbir mazereti bulunmamaktadır.

2.2 Uluslarüstü bir hukuk dili olarak

Çok daha ilginç. Burada ortak bir dil, tek bir hukuk sistemini birçok egemen yargı alanı genelinde geçerli kılıyor.

Bu araştırmada karşılaşılan en net örnek, OHADA'dır (Afrika'da Ticaret Hukukunun Uyumlaştırılması Örgütü), on yedi üye devleti on bir Tekdüzen Yasa'yı paylaşmaktadır — bunlardan en sonuncusu, kâr amacı gütmeyen kuruluşların muhasebesine ilişkin olan ve Aralık 2022'de kabul edilen — tek bir mahkeme tarafından yorumlanmaktadır: Abidjan'da bulunan Cour Commune de Justice et d'Arbitrage.⁵ Kuruluş antlaşmasının 2008'deki revizyonundan bu yana, Fransızca, İngilizce, İspanyolca ve Portekizce çalışma dilleri olarak kabul edilmiştir; görüş ayrılığı durumunda Fransızca önceliklidir. Teminatlı İşlemler Hakkında Tekdüzen Yasa teminatlı işlemler, on yedi ülkenin tamamında taşınmazlar üzerindeki ipotekleri düzenler; bu da, teminatlı krediler ve icra işlemleri için değerlemenin, ipotek tescili her devletin tapu kayıt kurallarına tabi olmakla birlikte, Senegal'den Demokratik Kongo Cumhuriyeti'ne kadar büyük ölçüde ortak OHADA hukuku (teminatlı işlemler ve icra ile ilgili Tekdüzen Kanunlar) çerçevesinde yürütüldüğü anlamına gelir. Ancak bu kapsam sadece ticaret hukuku ile sınırlıdır: Tekdüzen Kanunlar kamulaştırma, tazminat veya arazi mülkiyeti konularını kapsamadığından, “tek incelemeye on yedi ülkeyi kapsama” mantığı yalnızca teminatlı işlemler

⁵Traité relatif à l'harmonisation du droit des affaires en Afrique (as revised 2008) and the eleven Uniform Acts (including the Uniform Act on secured transactions; the tenth, on mediation, adopted 23 November 2017; the eleventh, on the accounting system of non-profit entities, adopted at Niamey on 22 December 2022 and in force from 1 January 2024), interpreted by the Cour Commune de Justice et d'Arbitrage, Abidjan. Institutional and membership information verified at <https://www.ohada.org>; the accessibility of CCJA jurisprudence verified at <https://www.ohada.com> in August 2026. [P]

ve ticaret hukuku değerlemesi için geçerlidir; başka hiçbir alan için geçerli değildir.

Bu alanda, karşılaştırmalı bir araştırmacı için bu durum hesaplamaları tamamen değiştirir. Tek bir dilde, tek bir mahkemenin içtihadına (medeni hukuk anlamında: kılavuz olarak kabul edilen mahkeme kararları bütünü) ilişkin yapılan bir araştırma, on yedi yargı bölgesini kapsamaktadır. Bölüm, bu sayıyı hazırlarken pratik durumu doğruladı: CCJA kararları indekslenmiş ve filtrelenebilir, sabit tanımlayıcılara sahip ve başlık özetleri bir hesap olmadan okunabilir; tam metinlere ise ücretsiz kayıt ile erişilebilir. Bu, bölümü tamamen çaresiz bırakan birçok Asya veri tabanından daha iyi bir erişim imkânıdır.

Avrupa Birliği, üye devletleri genelinde tek bir hukuk sistemi uygulamaktadır, ancak bu tek bir dil yerine yirmi dört eşit derecede geçerli dilde yürürlükte­dir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, OHADA'ya daha yakındır: Türkiye aleyhine açılan davalarda verdiği kararlar, bu ülkeler için bağlayıcıdır (Madde 46) ve iç hukuk davalarının diline bakılmaksızın içtihatları İngilizce veya Fransızca olarak raporlanır .⁶

2.3 Alınan kodun taşıyıcısı olarak

Bu makalenin temel gözlemini ortaya çıkaran mekanizma.

Hukuk sistemleri, aktarıldığı gibi, aynı zamanda dilsel kanallar aracılığıyla da aktarılır — karşılaştırmalı hukukçuların sözlüğünde “” olarak adlandırılan bu kavram, bir hukuk sisteminin başka bir sistemin hukukunu benimsemesi veya miras alması anlamına gelir; tıpkı eski bir koloninin sömürgeci gücün kanunlarını devralması gibi. Bunun sonucu olarak, birbirleriyle hiçbir güncel teması olmayan yargı bölgeleri bile, aynı kaynaktan miras aldıkları için bir doktrinsel yapıyı paylaşabilirler — burada *doktrin*, mahkemeler tarafından geliştirilmiş yerleşik bir hukuk ilkesi anlamına gelir — .

Bu araştırmada üç farklı akım göze çarpıyordu.

Fransız hukuki geleneği. Fransız medeni hukukundan türetilen veya bu hukuku örnek alan kanunlar, Mağrip'in — Fas, Cezayir, Tunus — temelini oluşturur ve bir adım daha ileri giderek Arap dünyasının doğusunun büyük bir kısmını da kapsar: 1948 tarihli Mısır Medeni Kanunu , Sanhuri'nin yönetiminde Fransız modelini örnek alarak hazırlanmış ve bu kanun da sırasıyla Suriye (1949), Irak (1951; bu kanun Sanhuri'nin kendisi tarafından kaleme alınmıştır), Libya (1953) ve Kuveyt ve Katar dahil olmak üzere Körfez bölgesinin büyük bir kısmında kodifikasyon sürecini şekillendirdi. Lübnan, Levant bölgesindeki istisnadır: ülkenin Code des obligations et des contrats (1932) adlı kanunu, Mısır kanunundan daha eski olan ve doğrudan Fransız Mandası döneminden türetilmiştir. Frankofon Afrika ise aynı geleneği doğrudan benimsemiştir.

⁶European Convention on Human Rights, Article 1 of Protocol No. 1 (protection of property) and Article 46 (execution of judgments); consulted through HUDOC. [P]

Alman hukuku. Japonya'nın Meiji döneminde Alman medeni hukuku temel model olarak benimsenmiş ve Japon kanunları da daha sonra sömürge döneminde Kore'ye aktarılmıştır; Tayvan ise 1929-30 yıllarında Çin Cumhuriyeti Medeni Kanunu'nu uygulamaktadır; bu kanun, anakarada Alman, İsviçre ve Japon modelleri temel alınarak hazırlanmış ve 1945'te adaya getirilerek Japon sömürge uygulamasının yerini almıştır. Türkiye de bu aileye aittir: 1926'daki hukuk alımı, İsviçre Medeni Kanunu ve Borçlar Kanunu'nu benimsemiştir — bu metinler, finansal anlamdan ziyade resmi olarak yürürlüğe girmiş metinler anlamında, Zweigert ve Kötz'ün standart karşılaştırmalı sınıflandırmasında⁷ — Alman hukuki ailesine aittir; Fransız kanunu değildir. Bu ailenin aktarmadığı şey ise vergi değerlemesidir. Bu sayıda incelenen formül sistemleri (konunun satışından ziyade yayınlanmış birim değerlerden ve sabit formüllerden hesaplanan vergi değerlemeleri), modern ulusal vergi araçlarına dayanmaktadır: Japonya'nın yol kenarı fiyatı (*rosenka*, her cadde için yayınlanan metrekaşe başına arazi değeri), Ulusal Vergi İdaresi'nin emlak değerlendirme temel genelgesinin (*Zaisan Hyōka Kihon Tsūtatsu* — bir kanun değil, idari bir genelge) 6. maddesi uyarınca bir kenara bırakılabilir; bu durumda değer, bir değerlendirme raporuna dayalı olarak vergi müdürünün talimatıyla belirlenir;⁸ Kore'nin tamamlayıcı yöntemi (piyasa değeri bulunamadığında kullanılan yasal bir formül), Miras ve Veraset Vergisi Kanunu'nda yer almaktadır;⁹ ve Almanya'nın kendi Bewertungsgesetz'i (federal Değerleme Kanunu)¹⁰ ise Japonya'daki uygulamanın ardından gelmektedir. Bu formül temelli rejimler arasındaki herhangi bir aile benzerliği, varsayımdır; belgelenmiş bir köken değildir.

Hollanda hukuku. Güney Afrika'nın hukuk sistemi Roma-Hollanda hukukuna dayanmaktadır ve Endonezya'nın borçlar hukuku hâlâ Hollanda Hindistanları Medeni Kanunu'na dayanmaktadır. Bununla birlikte, Endonezya'nın arazi hukuku yeniden düzenlenmiştir: 1960 tarihli Temel Tarım Kanunu (1960 tarihli 5 sayılı Kanun, UUPA)¹¹, ipotek (*hypotheek*) ile ilgili hükümler hariç olmak üzere, sömürge kanununun arazi ile ilgili hükümlerini

⁷Konrad Zweigert and Hein Kötz, *An Introduction to Comparative Law*, 3rd ed., trans. Tony Weir (Oxford: Clarendon Press, 1998), on the legal families and the receptions described in this section.

⁸National Tax Agency property valuation basic circular (*Zaisan Hyōka Kihon Tsūtatsu*), provision 6 (the “Article 6” override) — an administrative circular (*tsūtatsu*), not legislation.

⁹Inheritance and Gift Tax Act, Article 60(3) (where market value is hard to determine, value by the methods of Articles 61–65) and Article 61 (real estate). Read as quoted in judgments published by the Supreme Court of Korea (scourt.go.kr), not on law.go.kr. [T]

¹⁰*Bewertungsgesetz* (BewG); the provisions cited elsewhere in this issue are §§ 252–257. [P]

¹¹Basic Agrarian Law (Law No. 5 of 1960, UUPA): the enacting clause revokes Book II of the Civil Code as far as it concerns land, water and natural resources, except the provisions on *hypotheek*; Conversion Provisions, art. V (*hak opstal* and *hak erfpacht* for housing become *hak guna bangunan* under art. 35(1)). Read in the official text, Ministry of Finance legal database, <https://jdih.kemenkeu.go.id/fulltext/1960/5TAHUN-1960UU.htm>, accessed 6 October 2026. [P]

yürürlükten kaldırmış ve arazi haklarını *adat*, yani yerli gelenek hukuku üzerine dayandırmıştır. *Hak guna bangunan* — bu sayının rapor ettiği, süresi dolan belirli süreli inşaat hakkı — 1960 tarihli yasanın bir ürünüdür; ancak yasanın kendi dönüşüm hükümleri, mevcut Hollanda *opstal* haklarını *hak guna bangunan*’a dönüştürmüştür; dolayısıyla Hollanda hakkıyla olan bağlantı yasal bir nitelik taşımaktadır; bu hakkın içeriği artık sömürge kanunu değil, 1960 tarihli Kanun ile belirlenmektedir.

2.4

sitesinde yorumların *ortak dili* olarak

En zayıf kanal ve aşırı güvenilmesi en kolay olanı. Dünyadaki hukuki yorumların büyük bir kısmı İngilizce olarak yayınlanmaktadır; kararları Arapça veya Japonca verilen bir yargı sistemi bile, uluslararası hukuk firmaları tarafından yine de İngilizce olarak ele alınabilir.

Bu gerçekten yararlıdır, ancak aynı zamanda aldatıcıdır. Yorumlar seçicidir: uluslararası hareketli sermaye için ilgi çekici olan konuları ele alır; bu ise doktrinsel açıdan önemli olanla aynı şey değildir. Ukrayna’daki tazminat çerçevesi, uluslararası mesleki ilgiyi üzerine çekmiş olduğu için İngilizce olarak kolayca bulunabilirdi; ancak bir değerlendirme uzmanının yöntem açısından daha önemli olabilecek Türkiye’deki kira belirleme kararları bulunamadı — bu sayı, söz konusu kararları tespit edebilir ancak henüz doğrulayamaz.

3 Düzeltme

Bu sayı için ilk olarak hazırlanan emsal sentezde, dört yargı bölgesinin — Hindistan, Pakistan, Türkiye ve Mısır — mülkiyet edinme yetkisi olan makamın (ABD’de “kamulaştırıcı”) gecikmesi durumunda, değerlendirme tarihinin ileriye kaydığı ve devletin bu süre zarfındaki enflasyon yükünü üstlendiği belirtilmiştir. Raporda bir uyarı da yer almaktadır: Mısır, Fas ve Türkiye, bir şekilde Fransız ve İsviçre medeni hukukundan türetilmiş kanunlar uygulamaktadır; dolayısıyla bu ülkeler arasındaki uyum kısmen miras niteliğindedir. (Bu iddia, ilk hazırlanan senteze aittir; bu sayının C4 numaralı sayfasında yer alan yeni sentez, yalnızca yasa metinlerinin biçimiyle sınırlıdır ve bunu tekrarlamaz. Düzeltme burada kaydedilmiştir çünkü bu bulgu bölümün taslağında yer almaktaydı.)

Bu uyarı kısmen doğru, kısmen de yanlıştır; hangisinin hangi kısım olduğunu belirlemek özen gerektirir.

Mısır’ın medeni hukuku Fransız hukukundan türemiştir; Fas’ ise, mahkemeleri değerlendirme tarihini dava açılış tarihiyle aynı tutmaktadır,¹²; bu

¹²Cour d’appel administrative de Marrakech, decision no. 61, 11 February 2009 (committee valuations are *mujarrad iqtirahat*, mere proposals; valuation at the date the action was filed, 10 October 2005). Whether the position has since moved has not been established. Source — Moroccan judicial decisions database (cnej.ma), decision 118, read in machine

durum tam anlamıyla Fransız geleneğinin tam bir parçasıdır; her ikisi de kanunlarla birlikte Fransız idare hukuku biçimlerini benimsemiştir: Mısır’da Conseil d’État (1946 tarihli 112 sayılı Kanun), Fas’ta ise iptal gerekçeleri Fransız kategorilerine dayanan idare mahkemeleri (1993 tarihli 41-90 sayılı Kanun).¹³ Bu bakımdan, taslakta da belirtildiği gibi, bu ikisi arasındaki benzerlik kısmen bağımsız bir icat olmaktan ziyade miras niteliğindedir.

Ancak Türkiye, taslakta yer aldığı o listeye ait değildir; her ne kadar bu düzenli versiyon cazip görünse de. Türkiye’nin 1926’daki kabulü İsviçre tarzındaydı — İsviçre Medeni Kanunu ve Borçlar Kanunu gibi, Cermen hukuk ailesine ait metinler — ve daha da önemlisi, kamulaştırma doktrini mevcut kanunda hiç yer almamaktadır. Araştırmada bahsedilen değerlendirme tarihi kuralı, Yargıtay’ın iç hukuktaki *Kamulaştırma Kanunu*¹⁴ ve Anayasa kapsamındaki içtihatlarından kaynaklanmaktadır: 2021 tarihli bir karar, değerlemeyi davanın açıldığı tarihte sabitlemektedir. Medeni kanun ailesine ait köken, kamulaştırma doktrini için zayıf bir delildir; çünkü bu doktrin, medeni kanunda değil, idari ve anayasal niteliktedir ve Türkiye ile Mısır arasındaki anlaşma, bu bağlamda sonuçta gerçek bir yakınlaşma olabilir.

Common law sisteminde günümüze kalan kısım ise dokunulmamış ve doğru anlaşıldığında daha ilginçtir. Hindistan ve Pakistan, İngiliz hukukuna dayalı common law yargı bölgeleridir: Pakistan hâlâ 1894 tarihli Arazi Kamulaştırma Kanunu’nu uygulamakta iken, Hindistan bu kanunu 1 Ocak 2014 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırmış ve (geçiş hükümleri hariç) yerine 2013 tarihli Arazi Edinimi, Rehabilitasyon ve Yeniden Yerleşimde Adil Tazminat ve Şeffaflık Hakkı Kanunu ile değiştirmiştir.¹⁵ Bu ülkelerin, medeni hukuk yargı bölgeleriyle aynı kurala varmış olmaları, kökenleriyle açıklanamaz; zira medeni hukuk yargı bölgeleriyle hiçbir ortak kökenleri bulunmamaktadır.¹⁶ Farklı temellere, farklı usullere ve farklı terminolojilere

translation (Arabic): [P] <https://www.cnej.ma/decision/118/fiche>

¹³Egypt: Law No. 112 of 1946 establishing the Conseil d’État (*Majlis al-Dawla*), issued 7 August 1946, *al-Waqā’i’ al-Misriyya* no. 83, 15 August 1946, read in a scan of the Gazette (manshurat.org) [T]; the French Conseil d’État describes the two councils as of the same legal tradition (conseil-etat.fr, 14 December 2016). Morocco: Dahir no. 1-91-225 of 10 September 1993 promulgating Law No. 41-90 instituting administrative courts, *Bulletin Officiel* no. 4227, 3 November 1993, arts. 8 and 20, official consolidated text, adala.justice.gov.ma. [P] Both accessed 6 October 2026.

¹⁴Expropriation Law No. 2942 (*Kamulaştırma Kanunu*); arts. 11–12 were read in a Wikisource transcription, not the official text. [T]† Constitution of the Republic of Türkiye, Article 46. For the 2021 decision, see the note in the opening section.

¹⁵Land Acquisition Act 1894, as still applied in Pakistan; Right to Fair Compensation and Transparency in Land Acquisition, Rehabilitation and Resettlement Act 2013 (India). The texts of the two Acts were not consulted.

¹⁶India: *Bernard Francis Joseph Vaz v Government of Karnataka*, 2025 INSC 3, Supreme Court of India, 2 January 2025 (Gavai and Viswanathan JJ; valuation date shifted for inordinate delay). Pakistan: *District Collector Swabi v Qaisar Ali Khan*, Supreme Court of Pakistan, Civil Appeals 203-P to 206-P of 2023, 6 July 2026 (Muhammad Ali Mazhar and Musarrat Hilali JJ; “gold for gold, not copper”). *Holdings press-sourced* (*The Nation*; *Dunya News*, 6 and 7 July 2026); *no reported citation has yet been assigned*. [C]†

sahip iki hukuk geleneği, devletin gecikmesi nedeniyle enflasyonun maliyetinin mülkiyetini kaybetmiş mal sahibine aktarılmaması gerektiği görüşünde birleşmiştir.

Taslak, tek bir değişiklikte şu sonuca varmıştır: Türkiye, farklı bir yolla benzer bir sonuca ulaşmaktadır — yargılama olmaksızın el konulan arazi, el konulma tarihi değil, malikin dava açtığı tarihteki değer üzerinden değerlendirilir — ve bu sonuca miras yoluyla değil, bağımsız olarak ulaşmaktadır. Ayrıca, karşılaştırmalı hukukçuların gerçek bir yakınsamayı nerede aramaları gerektiğini de ortaya koymaktadır: benzerliğin beklenen bir sonuç olduğu, aynı hukuk kodunu paylaşan yargı sistemleri arasında değil, beklenmediği farklı hukuk gelenekleri arasında.

4 Aşağıda, alıştırma için

adresini yer almaktadır.

Güven derecesi azalan sırayla üç önerme.

Yanlış dilde elde edilen olumsuz bir arama sonucu, kanıt niteliği taşımaz. Bu, uygulamaya yönelik bir derstir ve sadece araştırma alanıyla sınırlı değildir. Sınır ötesi bir davada görevlendirilmiş ve bir yargı yetkisinin konuyla ilgili yetkisi olmadığı sonucuna varan bir değerlendirme uzmanı, bu sonuca hangi dilde ulaşıldığını belirtebilmelidir.

Doktrinsel köken, aktarılabilir muhakemenin nerede bulunabileceğini öngörür. Tanıdık olmayan bir yargı alanıyla karşı karşıya kalan bir değerlendirme uzmanı, o yargı alanının kanunlarının hangi gelenekten geldiğini sorgulamakla fayda sağlayabilir; zira bu sorunun cevabı, benzer muhakemenin halihazırda nerede mevcut olduğunu gösterir. Cevap ayrıca yerel yeniden düzenlemelerle de karşılaştırılmalıdır: Endonezya’da belirli süreli inşaat hakkının ele alınışı, bir zamanlar sömürge kanununda yer alan Hollanda medeni hukuku tarafından değil, 1960 tarihli Temel Tarım Kanunu ve uygulama yönetmelikleri tarafından düzenlenmektedir.

Uluslararası hukuki araçlar, verimli bir inceleme birimidir. Bir hukuki aracın birçok yargı alanını düzenlediği durumlarda — OHADA’nın Tekdüzen Kanunları bunun önde gelen bir örneğidir — söz konusu araç, devletin kendisi değil, araç, bu aracın fiilen kapsadığı alan dahilinde incelenmesi gereken unsurdur. Teminatlı işlemler hukukuna ilişkin on yedi ulusal araştırma, maliyetin on yedi katına mal olurken, sonuçta büyük ölçüde aynı cevabı verecektir.

5 Bu makalenin ne olmadığını açıklayan bir not

Bu, hukuki ailelerin sonuçları belirlediği ya da ortak öncüllerin belirlediği iddiası değildir. Bu sayının başka bir yerinde yer alan Nijerya ve Kongo karşılaştırması, ikinci iddiaya karşı yeterli bir karşı örnektir: her iki yargı yetkisi

de toprağı devlete tahsis etmektedir¹⁷ (Nijerya, Arazi Kullanım Kanunu uyarınca, her eyaletteki araziye o eyaletin valisine tahsis eder¹⁸ ve sahibine, arazi değil, tazminat karşılığında yasal bir *kullanım hakkı* verir (tazminat, arazi değerine değil, henüz tam olarak değerlendirilmemiş iyileştirmelere ödenir), ve arazinin kendisinin değerinin tazmin edilebilir olup olmadığı konusunda zıt sonuçlara ulaşırlar. Ortak öncüller, ortak sonuçlar anlamına gelmez.

Bu iddia daha dar kapsamlıdır. Dil, hukuki fikirlerin tarihsel olarak yayıldığı kanalları belirler ve bu kanalları göz ardı eden bir araştırmacı, hem önemli unsurları gözden kaçırarak hem de bulgularının önemini yanlış yorumlayacaktır. Bu bölüm, bir dönem boyunca bu dersin ilk yarısını öğrenmekle meşgul oldu. İkinci yarı ise bu makalenin yazılma nedenidir.

¹⁷Democratic Republic of the Congo: Law 73-021 of 20 July 1973 (general regime of goods), as amended by Law 80-008 of 18 July 1980, art. 53 (soil the exclusive, inalienable and imprescriptible property of the State). [C]†

¹⁸Land Use Act 1978, s. 29 and s. 29(4) (unexhausted improvements at replacement cost less depreciation; a year's rent for the land; crops as prescribed). Read in official summaries, not in the statute's official text. [C]†